



Er is niets te zien, dus ik kijk

Kijken is een passie!

Een moeder en een kind... ik zag de afbeelding op een foldertje en volgde de kunstroute midden in het Belgische platteland. Op zoek naar een foto in een kapel. Het was moeizaam. Op deze laatste dag van de expositie waren er al veel bordjes weggehaald. Ik reed van het ene holle weggetje naar het andere. Opeens was daar een kapel: daar zou de moeder met het kind te zien zijn. Buiten hing de wimpel van de kunstroute, maar binnen was er een witte muur. Ze was al vertrokken! Soms kan een beeld je zo treffen, dat je er achter aan gaat. Zo verging het mij met de foto van Melanie Rijkers: een moeder, een tienermoeder met een kind. Ze heet Maria, zo weet ik inmiddels (zie Gedachtenblik op pag. 4).

Wereld in beeld

De foto maakt deel uit van een project waar Melanie nu al anderhalf jaar mee bezig is: haar *Moederbijbel*. In haar atelier in Breda tref ik een vrouw die overloopt van enthousiasme. Met veel woorden en armgebaren neemt ze me mee in haar passie: fotograferen! Ooit las ze een gedicht op een hek in een Bredaas park: 'er is niets te zien, dus ik kijk!' 'Dat doe ik altijd,' zegt Melanie, 'liefst met een blik waarmee kinderen de wereld inkijken.'

In de laatste klas van de basisschool ontdekte ze dat ze een beeldkijker was. Ze wilde ook meer zien, verder dan haar kleine dorp. Dat gevoel van verder willen zien, bleef ze ook houden op de middelbare school. Pas op de kunstacademie vond ze wat ze zocht, samen met andere studenten en docenten, die haar stimuleerden met vragen als: 'Hoe zie jij de wereld?' Verbaal is ze ook vaardig, merk ik tijdens het gesprek, als de ene woordenstroom op de andere volgt. Waarom heeft ze dan toch voor het beeld gekozen? 'Met woorden komt er teveel uit, zoals je merkt, daarom heb ik mij geconcentreerd op beeld, op fotografie.'

Retrospective! 10 jaar fotograferen

Een van haar eerste inspiratiebronnen was Rodin en wel zijn Danaïde. En hierbij de tekst uit *Les fleurs du mal* van Charles Baudelaire: 'Ik ben mooi, o stervelin-

gen! Als een droom van steen...' Deze tekst en Rodins beeld van een gebogen vrouwenlichaam daagden haar uit tot een studie van het vrouwelijk lichaam. Zeg niet naaktstudie, want het gaat haar om de vormtaal van het vrouwelijk lichaam, 'want mij boeien niet borsten en billen, niet het vrouwenlichaam als lustobject, maar mij raakt wat een lichaam uitstraalt als vorm,' legt Melanie uit. Geregeld werkt ze met infraroodfilm, die de huid als het ware doorschijnend maakt, aderen worden zichtbaar. Met dit soort foto's in haar eindexamenproject *Beeld* in 1996 sluit ze haar academiejaren af.

Kijken blijft een passie voor Melanie, met of zonder camera. 'Meestal krijgt een mens alles voorgekauwd door de media' vindt Melanie, 'maar die ene waarheid is er niet; je moet zelf filteren en kiezen.' Ook na tien jaar fotografie geldt dat nog. Ze heeft in 2006 een tentoonstelling gehad met de titel *Retrospective!* In de catalogus wordt haar veelzijdigheid zichtbaar: vanaf haar foto's uit haar eindexamenproject naar de reflectie van een stukje Barcelona in een plas (heel verrassend), van haar portretten tot de 'combined photos' voor de Rabobank in Halsteren. Elke keer nodigt ze de toeschouwer weer uit tot een kijkproces.

Moederbijbel

En dan nu een nieuw project: foto's van heel jonge meisjes die een onomkeerbaar proces doormaken: van jong meisje tot moeder. Ze zijn 15, 16, soms 17 jaar jong. Daarom werkt ze aan een reeks van telkens twee verschillende foto's: eerst een portretfoto van de jonge vrouw alleen en dan gefotografeerd als zwangere-vrouw of moeder-met-kind. In de volksmond gelden deze jonge moeders als zielig, mislukt. Melanie ziet dat anders: 'Ze mogen wel eens in het licht gezet worden, deze jonge vrouwen, want de meeste doen het heel goed als moeder. Moeders mogen sowieso wel eens vereerd worden. Ik heb respect voor vrouwen die ervoor kiezen om als moeder thuis te blijven: want dat is hard werken vaak.'

Waarom heeft ze haar project de naam Moederbijbel gegeven? 'Ik ben in het ka-

tholieke Brabant opgegroeid en had veel meer met Maria dan met een almachtige God. Maria stond voor mij dicht bij de aarde: een soort Moeder Aarde zoals we vinden bij Aborigines en Indianen. Daar staat het vrouwelijke op het eerste plan.' Maar waarom nu juist voor tienermoeders? Het is een trend in Nederland, om eerst voor je carrière te kiezen als vrouw en dan pas aan kinderen te beginnen, vaak na het 35e levensjaar. 'Misschien', zegt Melanie hardop denkend, 'hebben deze jonge vrouwen wel gelijk en zijn ze niet dom, zoals het vooroordeel meestal is. Als je goed begeleid wordt, heeft leeftijd er misschien niets mee te maken of je een goede moeder kunt zijn.' 'Bovendien', voegt ze eraan toe, 'hebben deze vrouwen iets heel puurs: dat zie je op alle foto's. Dat raakt mij en dat wil ik laten zien. En die puurheid probeer ik henzelf ook te laten zien. Ik hoop dat die foto erbij kan helpen dat zo'n vrouw haar zelfrespect houdt of later weer terugvindt.' De *Moederbijbel* van Melanie gaat een mooi boek worden, om deze moeders goed in beeld te brengen. Dat gaat zeker lukken, je kunt het van haar gezicht aflezen.

FIER-ACTIES

Prijsvraag

Melanie schenkt een exemplaar van de *Moederbijbel* aan de Fier-abonnee die het meest originele antwoord geeft op de vraag: *Vind je dat zo'n Moederbijbel gemaakt moet worden en waarom?* Antwoorden vóór 15 april a.s. naar redactiefier@hetnet.nl of naar ons redactiesecretariaat.

Voorinschrijving

Bij voorinschrijving op de *Moederbijbel* (geraamde kosten € 35,-) betalen Fier-abonnees geen verzendkosten. Verschijning: oktober. Stuur een e-mail naar: info@mery.nl o.v.v. 'Intekenen fotoboek', met uw naam en adres of bel: tel. 076 5810098. Zie www.mery.nl voor meer informatie.